

TARKASTUSKERTOMUS 22.8.1992**HONKAJOKI, PAASTO**

Kohde 1: Honkajoki, Paasto, Jaakkola

Kunta: Honkajoki	Rek. Nro. 415
Kylä: Paasto	x= 6874 23
Tila: Jaakkola	y= 564 12
Om. Auno Jaakkola	z= n. 93 mpy
Paasto, Honkajoki	(PK 1233 08 HONKAJOKI, Hki 1986)
puh. 930-55183	
Yhdyshenkilö: Hanna Lepola	
39110 Simuna	
puh. 931-719306	

Tutkimuskohde sijaitsee n. 3,5 km luonaaseen Honkajoen kirkosta, n. 100 m länteen kirkolle vievästä maantiestä nro. 271 ja n. 700 m koilliseen Karvianjoesta. Karvianjokeen vievä laskuoja kulkee 150 m etäisyydellä kohteen eteläpuolella. Jaakkolan tilan päärakennus sijaitsee n. 60 m kohteesta luoteeseen, läheiseen Heiniluomaan vievä tie n. 50 m kohteen eteläpuolella. Pieni metsäinen kalliomäki sijoittuu päätien ja tutkimuskohteen väliin siten, että tarkastuksessa löydetty muinaisjäännös jää mäen luoteisnurkkaukseen, Jaakkolan tilan päärakennuksen ja kalliomäen välisen peltoalueen reunaan. (Vrt. peruskarttaote, kohde 1)

Kuluneena kesänä suoritettiin Jaakkolan tilalla kunnan vesijohtotöitä ja vesijohtokaivanto avattiin itä-länsisuunnassa talotontista pellon poikki itään päätielle. Em. pienen metsäisen kalliomäen länsireunan suunnassa, n. 10 m päässä erottuu pellossa pohjois-eteläsuuntainen vanhan ojan painanne ja tämän ojanteen sekä vesijohtokaivannon leikkauskohdasta paljastui kiviladella n. 0,3-0,4 m syvyydestä. Vesijohdon kaivaminen keskeytettiin tällä kohdalla, koska talon väki arveli kiveyksen liittyvän mahdolliseen muinaisjäännökseen. He ottivat yhteyttä harrastaja-
arkeologi Hanna Lepolaan, joka sai Museoviraston tutkija Tuula Heikkurinen-Montelliilta luvan toimia valvojana, kun kaivantoa syvennetään.

Kaivanto laajennettiin 2 x 3 m kokoiseksi. N. 10-30 cm kokoisista kivistä tiiviisti ladottu kiveys saatiin esiin n. 0,3-0,4 m syvyydestä ja tämän kiveyksen alla oli laudoista tehty, n. 0,5 m korkea kehikko. Lautakehikko oli hienolla hiekalla täytetty. Kaivaminen keskeytettiin tässä vaiheessa ja kaivanto jätettiin auki jatkotutkimuksia varten.

Hanna Lepola otti yhteyttä allekirjoittaneeseen, joka Tuula Heikkurisen kanssa neuvoteltuaan lähti tarkastusmatkalle Honkajoelle 22. elokuuta Hanna Lepolan opastamana. Kaivanto oli tuolloin osin peittyneet vedellä.

(Kuva 1) Kuvausta ja dokumentointia varten siistittiin kaivannon pohjaa ja itäreunaa, jossa kiveyksen poikkileikkaus oli näkyvissä.

Pohjaa puhdistettaessa paljastui lautakehikon yläosa n. 0,8 m syvyydestä (kuvat 2 ja 3). Vain ylin lautakerta voitiin kuitenkin saada näkyviin vedennousun vuoksi, mutta paljastuneet laudat osoittivat kehikon olevan vanhan pelto-ojanteen suuntaisesti aseteltu. Yksittäiset lankut, joista osia oli otettu talteen kaivantoa tehtäessä, olivat n. 15-20 cm leveitä. Kehikon lounaisnurkkaus vaikutti sijoittuvan kaivannon keskelle, mutta kehikko ilmeisesti jatkuu sekä pohjoiseen että itään kaivannon reunoista, kuten myös kiviladelmä. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että kiviladelman eteläinen raja saatiin näkyviin jo kaivantoa tehtäessä (vrt. kuvat 1 ja 4). Tarkastuskäynnin yhteydessä ei kaivantoa avattu lisää, joten muinaisjäännöksen laajuuden selvittäminen jää jatkotutkimusten varaan.

Pohjamaa lautakehikon ympärillä oli liejuista silttiä. Kehikon yläpuolella alkoi moreenilla tiivistetty kiviladelmä (Kuvat 4 ja 5). Ladelmä koostui n. 10-30 cm kokoisista kivistä ja ainakin itäprofiilissa pienemmät kivet sijoittuivat ladelman alaosaan ja suuret pintaan. Kiviladelman päällä oli kaivannon itäprofiilissa jäännöksiä muovista, joka oli joutunut vanhaan pelto-ojanteeseen maanomistajan syventäessä ojannetta peltotöiden yhteydessä. Ylimmän kivikerran päällä oli ruostuneita rautalevyn katkelmia, latomuksen yläosasta profiilia siistittäessä löytyi myös pala punasavikeramiikkaa. Katkelma kuuluu sisäpuolelta lasitettuun keramiikkavatiin, jonka lasitteen koristekuvio oli tehty liitusaviraidoituksella. Säilyneessä katkelmassa on 3 mm leveiden sisäkkäisten renkaiden välinen etäisyys toisistaan 12 mm. Tämän tyyppistä keramiikkaa alettiin valmistaa Saksassa jo 1500-luvun lopulla; Ruotsi-Suomen alueella se oli tavallisin 1600-luvulla ja 1700-luvun alussa.

Kiviladelman ylimmän kivikerran alla oli vaakatasoon asetettu lahonneen puun katkelma. Saattaa olla, että se viittaa ladelman kahteen eri käyttövaiheeseen, jolloin varhaisempi käyttötaso sijoittuu toiseksi ylimmän kivikerran pintatasoon, joka oli päällystetty puurakenteella. Tämä tulkinta perustuu olettamukseen, että kyseessä on kosteikon ylittämiseen tehty siltaporras (vrt. Jaakko Masonen, Hämeen härkätie, Synty ja varhaisvaiheet, Helsinki 1989, s. 28-32, kuvat 4-8: Hämeenlinnan Hattelmalan siltaporras ja Rengon Viialan Pitkäjärvenmäen tieraunio). Siltaporras voi mahdollisesti liittyä vanhaan tielinjaukseen, joka johti vanhaan Karvianjoen ylityspaikkaan, joka perimätiedon mukaan (lähde: Hanna Lepola) sijaitsi Marjakeitaan suoalueen eteläpuolella ennen joen mutkaa (vrt. peruskarttaote). Jos löytynyttä keramiikanpalaa käytetään ajoituskriteerinä, antaisi se siltaportaan käyttöajankohdalle jonkinlaisen haarukan, mutta tarkempaa ajoitusta ei voi antaa ilman jatkotutkimuksia ja puurakenteista mahdollisesti tehtävää C₁₄-ajoitusta.

29. syyskuuta 1992

Arja Karivieri, FM

Kopio kertomuksesta lähetetty 9.10.1992 rak. hist. osastolle
sitä mukaisesti l. 17.10.

PK 1233 08
HONKAJOKI

Kuva 1. Honkajoki, Paasto, Jaakkola. Peltotaluella tehty kaivanto lännestä. (Kuva: A. Karivieri 22.8.1992)

Kuva 2. Honkajoki, Paasto, Jaakkola. Kaivannon pohjalta paljastunut lautakshikko etelästä kuvattuna. Kuvan yläreunassa, kaivannon reunalla aikaisemmin poistettua kivimateriaalia. (Kuva: A. Karivieri 22.8.1992)

Kuva 3. Honkajoki, Paasto, Jaakkola. Kaivannon pohjalta paljastunut lautakehikko eteläistä kuvattuna. Profiilissa kuvan oikeasta laidasta erottuu kehikon yläpuolella ollutta kiviladelmää tummemmasta maasta. (Kuva: A. Karivieri 22.8.1992)

Kuva 4. Honkajoki, Paasto, Jaakkola. Lautakehikon yläpuolella olevaa kiviladelmää lounaasta kuvattuna. Ladelman päällä oleva muuri osoittaa pelto-ojan pohjatasoa. (Kuva: A. Karivieri 22.8.1992)

Kuva 5. Honkajoki, Paasto, Jaakkola. Kaivannon itä-profiilissa näkyvä kiviladelmä lounaasta. Kiviladelman ylimmän kivikerran alla vaakatasoon asetettu lahonneen puun katkelma. (Kuva: A. Karivieri 22.8.1992)

Kuva 6. Honkajoki, Paasto, Keltala. Itäisempi kiviraunio etelästä. (Kuva: A. Karivieri 22.8.1992)

Kohde 2: Honkajoki, Paasto, Keltala

Kunta: Honkajoki
Kylä: Paasto
Tila: Keltala
Om. Arvo Salin
Paasto
Honkajoki

Rek. Nro. 941
x= 6874 32
y= 564 00
z= n. 95 mpy
(PK 1233 08 HONKAJOKI, HKI 1986)

Yhdyshenkilöt: Erkki Virolainen, Paasto, Honkajoki
Hanna Lepola, 39110 Simuna, puh. 931-719306

Kosteassa sekametsässä Jaakkolan talotontin länsipuolella, n. 100 m Jaakkolan talosta länteen ja 100 m Mäki-Västälään vievän tien pohjoispuolella tarkastettiin kaksi Erkki Virolaisen löytämää kiviroykkiötä. Kivirauniot sijaitsevat n. 300 m itään läheisen Marjakeitaan suoalueen reunasta ja n. 150 m luoteeseen edellä kuvatusta mahdollisesta siltaportaasta. (Vrt. peruskarttaote, kohde 2)

Matalat kivilatomukset ovat laakean kallion päällä, jossa on paksu aluskasvillisuus: puolukkaa, mustikkaa, kanervaa, sammalta ja jäkälää. Itäisen kiviraunion päällä kasvaa kataja.

Itäinen kiviroykkiö on pohjois-eteläsuuntainen, 2,5 x 1,5 m laajuinen, mahdollisesti osin purettu. Kivien koko on 15-30 cm ja röykkiön korkeus n. 0,3 m. (Kuvat 6 ja 7) Toinen mahdollinen kiviladelmä sijaitsee edellisestä n. 4-5 m länteen. Ladelmassa on vain yksi kivikerta kalliolla, voi olla osin purettu. Kivien koko sama kuin edellisessä: 15-30 cm. Raunion koko on n. 3,5 x 2,5 m, itä-länsisuuntainen. (Kuva 8)

29. syyskuuta 1992

Arja Karivieri, FM

Kuva 7. Honkajoki, Paasto, Keltala.
Itäisempi kiviraunio lännestä.
(kuva: A. Karivieri 22.8.1992)

Kuva 8. Honkajoki, Paasto, Keltala.
Läntinen kiviraunio idästä
kuvattuna. (kuva: A. Karivieri
22.8.1992)

